

ПІДГОТОВКА ЮРИСТІВ У СФЕРІ БУДІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ланцедова Юлія Олександрівна
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права і процесу
Навчально-наукового інституту
Національного авіаційного університету

МОЖЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЮРИСТІВ У БУДІВЕЛЬНИХ ВНЗ ЗА НОВОЮ ДОКТРИНОЮ П'ЯТНАДЦЯТИСТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ

Можливості удосконалення підготовки юридичних кадрів у будівельних вищих навчальних закладах у повній мірі розкриваються на основі наступної розробленою автором та О. А. Кириченком наступного варіанту **новітньої доктрини безплатної та доступної п'ятнадцятиступеневої як юридичної, так й будівельної і будь-якої іншої освіти** [1, с. 70-80; 2, с. 188-197 та ін.], яка має здійснюватися на основі загальнодержавної (без тієї чи іншої спеціалізації) навчальної програми (стандарту), і може бути представлена у вигляді такого порядку і сутності проходження **освітньо-кваліфікаційних рівнів (ОКР)**:

1. **Дошкільний ОКР**, що має бути обов'язковим і спрямованим на отримання дитиною з 2 до 6 років включно **такої компетентності, яка необхідна для того, щоб найбільш ефективно, раціонально та якісно розпочати навчання за шкільним (некваліфікованим робітничим) ОКР.**

2. **Шкільний (некваліфікований робітничий) ОКР**, що також має бути обов'язковим і спрямованим на отримання з 7 до 17 років включно такої **сукупності базисних компетентностей**, як:

2.1. **Некваліфікована робоча компетентність**, яка має забезпечити ефективно, раціональне та якісне виконання будь-якої некваліфікованої

робітничої діяльності із виробництва матеріальних благ та надання послуг.

2.2. *Загальнолюдська освітянська компетентність*, завдяки якій особа має володіти такою сукупністю доктринальних, прикладних та аналітичних компетенцій, які на мінімальному рівні визначають освіченість населення як певної держави, так, врешті-решт, й світу у цілому.

2.3. *Потенційна освітянська компетентність*, яка покликана дозволити кожному, хто має відповідні здібності та бажання, продовжити освіту за наступними ОКР.

3. *Полегшений шкільний ОКР*, що має бути обов'язковим для осіб, які мають психічні та розумові обмеження, і передбачити отримання цими особами також з 7 до 17 років такої компетентності, яка складається із мінімально можливої сукупності доктринальних, прикладних та аналітичних компетенцій, що дозволяють особі як включатися у мистецько-культурний, а, за можливості, й освітянський, простір держави, так й виконувати доступні некваліфіковані робітничі функції із виробництва матеріальних благ та надання послуг.

4. *Особливий шкільний ОКР*, що має бути обов'язковим для осіб, які мають такі фізичні обмеження (глухонімі, сліпі, інваліди кінцівок, руху тощо), що обумовлюють необхідність створення особливих умов для набуття ними шкільної та інших рівнів освіти та наступної їхньої практичної діяльності і передбачити досягнення цими особами повноцінної шкільної, а у разі продовження освіти й відповідної компетентності.

5. *Пенітенціарний ОКР*, який має забезпечити продовження отримання шкільної освіти або продовження чи отримання освіти за іншими ОКР (що робить даний ОКР різновидом не лише шкільного, а будь-якого іншого ОКР) в умовах відбуття особою покарання за вчинене кримінальне правопорушення у вигляді обмеження чи позбавлення волі.

6. *Позанормативний ОКР*, який має здійснюватися паралельно іншим ОКР, але не за рахунок їхнього часу, і переслідувати мету протягом, перш за все, шкільного ОКР забезпечити як вибір майбутнього напрямку суспільної діяльності та рівня освіти по ньому,

так й задоволення внутрішніх мистецьких, культурних, естрадних, спортивних та інших потреб саморозвитку, що у подальшому може супроводжувати й інші ОКР та частково чи повністю може бути витіснений самоосвітнім ОКР, в якому вже переважає само ініціатива із досягнення аналогічної мети.

7. Кваліфікований робітничий ОКР, який має здійснюватися вже на конкурсній основі (з урахуванням наявності у абітурієнта відповідних здібностей та виходячи з прогнозу кількісної потреби у кадрах відповідного напрямку суспільної діяльності або його спеціальності і спеціалізації чи субспеціалізації на момент завершення навчання за цим ОКР) самостійно на протязі 1,5-2 років чи паралельно завершальному етапу шкільного (некваліфікованого робітничого) ОКР протягом 3-х років і переслідувати мету отримання такої компетентності, якої достатньо для найбільш ефективного, раціонального та якісного виконання певної кваліфікованої робітничої діяльності із виробництва матеріальних благ і надання послуг із прогресуючою розрядністю (кваліфікацію) цієї діяльності.

Передбачений за даним та наступними ОКР **конкурсний відбір при вступі** має передбачати й можливість участі у такому конкурсі осіб з результатами відповідних випробувань по цьому ж ОКР й за попередні роки, з тим щоб по кожній вступній компанії прохідний бал долали найсильніші за всі попередні роки випробувань, а не лише за поточний.

Існуюче найменування даного ОКР професійно-технічним є некоректним. Професійною є будь-яка суспільна діяльність після завершення шкільного (некваліфікованого робітничого) та будь-якого іншого основного ОКР, а така діяльність може бути не лише технічною та, зокрема, й культурно-мистецькою та ін.

8. Спеціалізований шкільний ОКР, який також має здійснюватися на конкурсній основі (з урахуванням наявності у абітурієнта відповідних здібностей та виходячи з прогнозу кількісної потреби у кадрах відповідного напрямку суспільної діяльності або його спеціальності і спеціалізації чи субспеціалізації на момент завершення навчання за цим ОКР) самостійно на протязі 2 років чи паралельно завершальному етапу шкільного (некваліфікованого робітничого) ОКР протягом 3-х років і переслідувати мету отримання такої

компетентності, якої має бути достатньо для найбільш ефективного, раціонального та якісного виконання допоміжних функцій інтелігента (інтелектуального співробітника), тобто, помічника держслужбовця, педагога, юриста, лікаря, інженера-будівельника чи іншого інженера, артиста та ін.

9. **Базовий університетський (бакалаврський) ОКР**, який має здійснюватися на конкурсній основі (з урахуванням наявності у абітурієнта відповідних здібностей та виходячи з прогнозу кількісної потреби у кадрах відповідного напрямку суспільної діяльності за цим ОКР), бути спрямований на отримання протягом 3-х років стаціонарного вузівського (інститутського, університетського) навчання базових компетентностей з певного напрямку суспільної діяльності і повинен надавати можливість не працювати за цим напрямком, а лише здійснити один з наступних кроків:

9.1. Обрати по закінченню даного ОКР спеціальність та спеціалізацію чи, при необхідності, субспеціалізацію цього ж напрямку суспільної діяльності та поступити за нею вже на спеціалізований університетський ОКР.

9.2. Впевнитися у тому, що треба змінити обраний напрямок суспільної діяльності на інший, за яким вже заново поступити на базовий університетський ОКР.

При цьому не повинно бути обмежень у кількості разів такого вибору та у безплатності такого навчання.

9.3. Розпочати чи продовжити працювати до досягнення пенсійного віку за дипломом раніше завершеного основного ОКР, у будь-якому випадку, шкільного, особливого чи, не виключно, й полегшеного шкільного, а за наявності відповідної освіти і бажання – й кваліфікованого робітничого чи спеціалізованого шкільного ОКР.

Протягом навчання за базовим університетським ОКР особа має виконати лише освітянську складову частину навчальної програми – отримати відповідні знання та навички практичної роботи.

10. **Спеціалізований університетський ОКР**, на який особа поступає на основі диплому про закінчення базисного університетського ОКР на конкурсній основі (з урахуванням наявності у абітурієнта відповідних здібностей та виходячи з прогнозу кількісної

потреби у кадрах обраної спеціальності та спеціалізації чи субспеціалізації напрямку суспільної діяльності на момент завершення навчання за цим ОКР), та який має бути спрямований на отримання протягом 2-х років стаціонарного університетського навчання таких компетентностей, які б разом із базовими компетентностями, що отримані за базовим університетським ОКР, дозволили б випускнику найбільш ефективно, раціонально та якісно працювати до досягнення пенсійного віку за певною спеціальністю, спеціалізацією чи субспеціалізацією того напрямку суспільної діяльності, за яким ця особа вже навчалася за базовим університетським ОКР.

11. *Академічний (магістерський) ОКР*, який спрямований на отримання протягом 2-х років керівних чи педагогічних або наукових компетентностей і на який особа має поступати на основі конкурсу (за наявності відповідних здібностей та з урахуванням прогнозу кількісної потреби у відповідних спеціалістах) та **за наявності таких додаткових умов:**

11.1. Стажу позитивної практичної роботи не менше 3-5-ти років за тією спеціальністю та спеціалізацією чи субспеціалізацією певного напрямку суспільної діяльності, за якою особа навчалася за спеціалізованим університетським ОКР.

11.2. Бажання надалі за цією ж спеціалізацією чи субспеціалізацією певної спеціальності та напрямку суспільної діяльності здійснювати до досягнення пенсійного віку:

11.2.1. Керівництво відповідною юридичною особою, тобто установою, організацією чи підприємством.

11.2.2. Освітнянську діяльність, тобто готувати відповідних практичних співробітників.

12. *Науковий ОКР*, який є ситуативним(тобто, лише за наявності бажання випробувати сили зробити наукове відкриття за обраною раніше спеціальністю та спеціалізацією чи субспеціалізацією напрямку суспільної діяльності), та для отримання якого лише без відриву від виробництва (коли прикріплення до певної кафедри та науковий керівник не обов'язкові, а стаціонарна чи заочна докторантура або інша плановість чи вузівська, тобто ліцензійна чи акредитаційна,

зацікавленість у випускниках даного ОКР - неприпустимі) достатньо такої сукупної наявності:

12.1. Диплomu про завершення академічного (магістерського) чи спеціалізованого університетського ОКР (коли за останнім з ОКР має бути ще й 3-5-тирічна позитивна практична робота за відповідною спеціальністю та спеціалізацією чи субспеціалізацією напрямку суспільної діяльності) і при необхідності свідоцтва про перездачу всіх задовільних оцінок за університетським чи академічним дипломом.

12.2. Наукового результату лише рівня відкриття (обґрунтування нової науки, теорії, доктрини, іншого результату об'єктивно рівня наукового відкриття), що може бути у вигляді дисертації, монографії чи наукової доповіді і має публічно захищатися на засіданні спеціалізованої вченої ради при ВАК держави (члени якої обираються за конкурсом, працюють на постійній основі і не можуть працювати за сумісництвом у вузах та науково-дослідних установах) із присвоєнням єдиного освітянсько-наукового ступеня – професор певного напрямку наукових знань. Наприклад, професор педагогіки, професор медицини, професор юриспруденції, професор технічних наук та ін.

13. **Післядипломний ОКР**, який не має самостійного значення і призначений надолужити будь-який основний ОКР тими новітніми досягненнями науки і освіти в галузі теоретичних знань, практичних навиків та рівня аналітичного мислення, які з'явилися за той певний час, припустимо, за кожні 5 років, що минули після завершення навчання за відповідним ОКР конкретним випуском практичних працівників.

Післядипломна освіта має здійснюватися з короткочасним відривом від виробництва:

1. У навчальних установах післядипломної освіти.

2. За місцем роботи більш підготовленими співробітниками чи працівниками спеціально створених для цього структур даної юридичної особи.

14. **Самоосвітній ОКР**, який може супроводжувати все життя людини і має переслідувати мету самостійне оволодіння певними компетентностями спеціальності та спеціалізації чи субспеціалізації конкретного напрямку чи напрямків суспільної діяльності чи підвищити рівень цих компетентностей або задовольнити власні внутрішні потреби

мистецького, культурного, естрадного, спортивного чи іншого напрямку саморозвитку і самореалізації.

15. Освіта соціооточенням, яка супроводжує людину все життя у вигляді «освіти» вулицею, виробництвом, засобами масової інформації, сім'єю та іншим проявами соціооточення, що не є складовими частинами процесу набуття освіти за будь-яким з перелічених ОКР, але може позитивно чи негативно впливати на зміст та якість освіти за цими ОКР.

З урахуванням викладеного, фактично існують чи мають існувати такі **групи освітньо-кваліфікаційних рівнів (ОКР) безплатної та доступної п'ятнадцятиступеневої освіти:**

1. Основні ОКР:

- 1.1. Шкільний (некваліфікований робітничий) ОКР.
- 1.2. Полегшений шкільний ОКР.
- 1.3. Особливий шкільний ОКР.
- 1.4. Пенітенціарний ОКР.
- 1.5. Кваліфікований робітничий ОКР.
- 1.6. Спеціалізований шкільний ОКР.
- 1.7. Спеціалізований університетський ОКР.
- 1.8. Академічний (магістерський) ОКР.

2. Допоміжні ОКР:

- 2.1. Дошкільний ОКР.
- 2.2. Позанормативний ОКР.
- 2.3. Базовий університетський (бакалаврський) ОКР.
- 2.4. Післядипломний ОКР.
- 2.5. Самоосвітній ОКР.
- 2.6. Освіта соціооточенням.

3. Ситуативні ОКР, яким є лише науковий ОКР.

Література

1. Кириченко А. А. Новая доктрина пятнадцатилетнего образования: монография / А. А. Кириченко, Ю. А. Ланцедова, А. С. Тунтула; под ред. А. А. Кириченко. – Николаев : ННУ имени В. А. Сухомлинского, 2017. – 176 с.

2. Кириченко О. А. Курс лекцій зі спецкурсу «Новітній правовий статус студентської молоді»: навч. посібник для предметної спеціальності 014.03 «Середня освіта. Історія» освітньої програми «Історія, правознавство» ОКР «Бакалавр» / О. А. Кириченко, О. С. Гунтула.– Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. – 228 с.